

A tölgycsererdő kérdésének tisztázásához.

Az új erdőtörvény életbe lépte óta több ízben lévén alkalmam szakemberektől abbéli óhajtásuk nyilvánítását hallhatni, hogy vajha az erdőfelügyelők legelső és legfontosabb teendőjüknek ismernék, a nálunk alig néhány év óta lábra kapott, szerintük az erdőt pusztítással fenyegető cserkéreg üzem betiltását.

Ezen körülményből ama meggyőződésre jutottam, miszerint e kérdés kiváló nemzet- és magángazdasági fontossága daczára, még a szakközönség körében sincsen eléggé tisztázva, s ezért nem vélem feleslegesnek a fennebbi nyilalkozatokat vallók részére, szerény nézeteimet e becses lapokban elmondani.

Tölgycsererdő alatt azon erdészeti üzemmód alkalmaztatását értjük, mely szerint a tölgyfák minden 15—20 évnvi időszakban letaroltatván, azokról a kéreg lehántatik.

A tölgycsererdő tehát a közönséges sarjerdőtől, nem tekintve a kéreg felhasználását, egyedül az alacsonyabb fordá-ido által különbözik, mert hogy a csererdő csak a lombfakadás kezdetével vágatik, különbségnek alig nevezhető, miután a közönséges sarjerdő is sok helyütt csak a tavasz beálltával szokott vágattatni. Felujitása egyiknek ugy, mint a másiknak, a tőkék (tuskók) visszapotló képességétől lévén függővé téve.

A tölgycsererdőnél a fatermelés mellékesnek tekintetvén: feladata egyedül a lehető legrövidebb idő alatt a legjobb és legnagyobb mennyiségű cserkéreg szolgáltatása.

A cserkéreg a bőrgyártáshoz annyira szükséges, miszerint virágzó bőrpar kellő mennyiségű cserkéreg nélkül nem is képzelhető; a meddig tehát az a bőrgyártásnál más növény-

vagy ásványvilágbeli pótszerek által helyettesíthető nem léssen, az ideig annak kelendősege is biztosítottnak tekinthető.

A gubacs, mely régiebb időkben a bőrgyártásnál a főszerpet játszotta, mindamellett, hogy két, sőt három annyi cersavtartalommal bír, mint a tölgykéreg, soha sem lesz képes emezzel versenyre szállani, mert a mily mérvben fogyanak gubacstermelő erdeink, épp oly, sőt nagyobb arányban emelkednek a gubacs árai; továbbá eltekintve ama lényeges körülménytől, miszerint a gubacsosal cserzett bőr, mindig csekélyebb súlyú és silányabb mennyiségű a tölgykéreggel kikészítetténel, a gubacstermés ritka években való sikerültéből kifolyó nagy áringadozások is nagyban hozzájárultak ahhoz, hogy a bőrgyárosok a lehetőséghez képest kizárólag a tölgykéreggel való cserzéshez folyamodjanak.

A gubacs alkalmazása mellett egyedül a rövidebb cserzési időtartam, e szerint a gyorsabb tőkeforgalom lenne még felemlíthető.

Nem tagadható az sem, hogy a gubacs vén tölgykéreggel elegyítve a gyártásnál jó szolgálatokat tehet ugyan, de az ifju sima tölgykérget teljesen nem pótolhatja.

Annál kevésbbé mondható ez a tölgygubók, a tengeren tuhról hozott cseranyagok, ugymint a vallonea dividiri és katecharól, melyek alkalmazása, a mennyiben csak némely finomabb bőrnemek készítésénél használtatnak, eddigelé nagyon korlátolt.

A bel- és külföldi jelentékenyebb bőrgyárak, melyek kizárólag kereskedelmi csikkeket gyártanak, épp oly kevésé dolgoznak a lúczfenyőkéreg, mint az eleintén igen kidicsért, de később mégis használhatlannak talált lúczfenyő tobozokkal, mert mostanáig a sima tölgykéreg lévén a legelső és legjobb cserző anyag, egyedül annak alkalmazása mellett állitható elő a minden kívánalmaknak, u. m.: tartósság, tömörség és szín

szépségére nézve leginkább megfelelő bőr. A tüzelőfára is birunk pótszerekkel, de azért emez mégis nélkülözhetlen.

A tölgykéreg nélkülözhetlensége a bőrgyártásnál tehát kétségtelen; ez azonban csak a finom, sima kéregről állitható, mert a vén fákról nyert durva kéreg mind a mellett, hogy még itt-ott használtatik, csak felette csekély értékű, miután alkalmazása mellett jó talpbőr annál kevésbé állitható elő, mennél vénebb és mennél silányabb talaju állományból vette az eredetét. A tölgycsererdő kérdése tehát a bőrgyártás létérdekével annyira összenőtt és azonos, miszerint az itt-ott hangoztatott betiltatása ez üzemnek, egyértelműnek lenne tekinthető a bőripar tönkretételével; miként tehetné azt egy állam, miszerint egy oly iparnak a kegyelemdőfést megadja, mely a mellett, hogy számos életszükséglet előállítására hivatott, tehát teljes létjogosultsággal bír, azonfelül a tőketermelésre nagy mérvben képesített és tömérdek munkás kéznek nyújt bő kerestetet.

Miért biztosítsunk mi a külföldnek csererdeiből magas jövedelmeket, s igyekezzünk annak részére roppant szállítási és termelési költségekkel terhelt haszonfát szolgáltatni? Ha áll azon állítás, miszerint a magas fordákbani gazdálkodás karöltve jár a tiszta jövedelem sok esetben való teljes elenyésztével, akkor ezek fentartása mellett kiviteli kereskedelmünkkel a külföld előnyére káros gazdálkodást üzünk, mely kárösszeg annál magasabb, minél nagyobb mérveket ölt haszonfa kivitelünk. Jelen nyomasztó viszonyaink között nagyon égető szükséggé vált, főként a magánosoknál, a tiszta fatömeg gazdálkodásnak egyedül a kényszerűség szabta legszűkebb korlátok közé szorítása, és a pénzügyi gazdálkodás, mint fővezérelvnek felkarolása, mert az ellentétek az erdőgazdálkodás és a többi termelési ágak közt mindaddig el nem

enyésznek, míg amannál is nem válik a tiszta haszon az egész gazdálkodás irányadó-jává.

Nagyon helyén valónak és körülményeink által teljesen igazoltnak látom a cserkéregerdő, mint legjövödelmezőbb erdészeti üzemeink egyike melletti felszólamlást. Vannak tömérdek sarjerdeink, melyek magasabb fordában a talaj sekély volta végett haszonnal semmi körülmények közt sem kezelhetők; továbbá olyan helyi fekvésűek, melyek a magasabb fordát ugyan kibírnák, de fatermésük vagy éppen, vagy csak nagyon csekély áron értékesíthető; nemkülönben rövid görcsös növésű és felette gyér állományu tölgycsererdeink, melyek nemcsak jövödelmezésük emelhetése, de a talaj termőképességének fenntarthatása tekintetéből is csererdökké lennének átváltoztatandók.

Korántsem nevezhető tehát erdőpusztítónak, ki az ily helyeken, hogy a talaj teljes elszegényedésének útját állja, az életképtelen szálerdő helyett, egy ifju, habár már talán nem is egészen tiszta tölgy-sarjerdőt telepít, sőt ellenkezőleg a közjó előmozdítása körül szerzett ez érdemeiért még elismerésre tarthat igényt.

Nem rosszabbul jár el az sem, ki a csúcshárnyékká válni kezdett sarjerdők fordáját alászállítva, azokat visszapotló képességük elenyészte előtt felhasználni igyekszik.

A kéregnek tultermelés által bekövetkező netaláni árhanatlásától tartani nem lehet; mert nézetem szerint, a minő mértékben növekednék a kéregtermelés, ahoz arányitva szaporodnának a kizárólag ezen czikkkel dolgozó üzletek is, miután a kisebb vállalatok ez ideig még mindig lúczkéreggel cserzenek.

Végre elismert dolog, miszerint a kéreg sokkal könnyebben lévén szállítható a tüzi és szerfánál, külföldre történendő értékesítése is emezekénél nagyobb haszonnal valósítható.

Az utóbbi években észlelt árcsökkenést részint a jelenlegi általános üzleti pangás, részben pedig a tulajdonosok nagy részének ez üzlettel való teljes ismeretlenségéből vélem lezármaztathatónak. Bármennyire előnyösnek látszanék is azonban a bőripar tekintetéből minél több csererdők létesítése, a magán erdőbirtokos aligha volna másként ez üzem meghonosítására reá birható, ha az reá nézve is szemmel látható haszonnal nem járna; de a tölgycsererdő, mint már fennebb is érintetett, kedvező talaj és éghajlati viszonyok mellett, nemkülönbén ha elárusításánál a szükséges üzleti gondosság és előrelátás nem hiányzik, a legjövedelmezőbb erdészeti üzem.

Az alaptőke nagy biztonsága mellett, mert a csererdő nagy veszélyeknek kitéve nincsen, aránylag annyi kamatot hoz, mennyi az elhelyezett pénzek után sem mindig érhető el; léte és fennállása tehát, ha csak az állam e tekintetben gátlólag fel nem lépne, jövedelmezősége által eléggé biztosított; kétszeresen pedig az minálunk, hol a birtokosnak örülnie kell, ha módjában áll más czélből is, mint a tüzelőfa kedvéért, melyen rossz esetben tuladni nem képes, erdőt nevelnie.

Az állami tilalom jogosultságát csak oly viszonyok mellett volnék hajlandó elismerni, ha erdeink oly csekély terjedelműek lennének csupán, miszerint azok évi fatermése a belfogyasztás fedezésére csak alig, vagy éppenséggel nem volna elégséges; ily körülmények közt okvetlen szükséges, hogy a fatenyésztés legyen a főczél, mert a kéregszükséglet sokkal könnyebben lenne a külföldről beszerezhető, semmint a fa.

Krascsenits Imre.

Az 1880. évi erdészeti államvizsgák.

A f. évi erdészeti államvizsgák a közteleken Bedő Albert, főerdőtanácsos elnöklete alatt, novemberhó 8—20. napján tartattak meg, és pedig: 8. és 9-én az írásbeli vizsgálatok, míg